

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

Nr 6

Organ för Svenska Brandkärernas Riksförbund
Redaktion: Styrmansg. 1, Stockholm. Tel. 606308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner

1940
22 årgången

Brandsläckningstjänsten i Åbo under kriget.

A. Organisatoriska anteckningar.

Huvuddelen av eldsläckningsbestyret tillkom såväl i Åbo som enligt samstämmiga uppgifter från andra orter brandkåren.

Utgångsläget för brandväsendets krigsorganisation i Finland och i Sverige är väsentligt olika. Sedan över 100 år tillbaka finnas praktiskt taget i alla finska städer frivilliga brandkärer. I de större städerna bildade dessa frivilliga brandkärer huvudsakligast en reserv vid storbrandstillfällen för stadens kommunala brandkår. Befintligheten av dylik reserv kunde hålla stadens yrkesbrandkår vid en mindre organisation och därav också vid mindre kostnader för samhället. I Helsingfors' brandordning finnes sålunda föreskrivet, att så länge en frivillig brandkår om viss personell och materiell styrka finnes, någon annan reserv icke behö-

ver finnas i staden. I de mindre städerna och samhällena fanns ofta endast frivillig brandkår, och stadens brandchef var då alltid chef för frivilliga brandkåren. Brandchefen — såsom värdare av bl. a. det förebyggande arbetet — var sålunda den enda avlönade tjänstemannen inom brandväsendet.

Utgångsläget för Åbo brandkårs krigsorganisation var följande. I staden fanns:

1. *Yrkesbrandkår*, fördelad på en stor huvudstation och fyra svaga vaktstationer. Personalen omfattade:
chef,
2 befäl,
6 underbefäl och
63 man.
2. *Åbo frivilliga brandkår.*
3. *S:t Karins frivilliga brandkår* (socknen inkorporerad 1939).

4. *S:t Marie frivilliga brandkår* (socknen med tätbebyggda delar sammanväxt med staden).
5. *14 frivilliga landsbygdsbrandkårer.*

Brandkåren organiserades sålunda:

1. *Yrkesbrandkåren* uppsatte sex släckningsenheter, varav två med två fordon, 1 befäl och 16 man, samt 4 enheter med ett fordon och 8 man, varje enhet hade motorspruta, armatur och 600 m. slang (de större enheterna mera).
2. *Åbo frivilliga brandkår* uppsatte 7 på samma sätt bemannade och utrustade enheter om ett fordon.
3. *S:t Karins frivilliga brandkår* uppsatte 5 enheter om ett fordon.
4. *S:ta Marie frivilliga brandkår* uppsatte 4 enheter om ett fordon.
5. Alla brandkårer i hela riket lödo i viss mån under rikets befolkningsskyddschef. Denne hade sålunda bestämt att de 14 landsbygdsbrandkårerna stodo under brandchefens i Åbo befäl. Han samordnade deras arbete utom staden vid stora bränder där. Ofta underställdes de sålunda samlade styrkorna yrkesbefäl från Åbo. Själv hade jag vid ett par tillfällen äran föra befäl över av på detta sätt sammanbeordrade landsbygdsbrandkårer utom staden. Vid stora eldsvåder i staden beordrade brandchefen i Åbo landsbygdsbrandkårerna till tjänst där.

I Åbo (Stor-Åbo) disponerades sålunda sammanlagt 24 motorsprutor, varje bemannad med 8 man, tillsammans sålunda minst 192 man, vartill kom befäl, yrkesbrandkårens och de frivilliga brandkårnas chefer. I reserv stod dessutom, en modern svensk 2-hjulig motorspruta, en skummotorspruta och två äldre brandbilar med fasta

motorpumpar. Reservmaterielen insattes vid maskinhaverier. Av brandkårens och de friv. brandkårnas bilar voro de flesta till följd av knappa anslag relativt gamla. Av motorsprutorna voro däremot flertalet nya och moderna. De flesta av en bärbar typ på 800 lit/min. och av finsk tillverkning.

Till de nyssnämnda kom så landsbygdsbrandkårnas 14 enheter, alla med motorsprutor.

I allt kunde sålunda 38 fullt bemannade motorsprutor disponeras. I och med tjällossningen hade man förutsatt svårare skador å vattenledningsnätet. Åbo stad hade därför beställt ytterligare 3 stora svenska motorsprutor om 1800 lit/min. Dessa voro avsedda att tjänstgöra såsom en särskild avdelning, dels för byggnade av långa uppforderingsledningar från Aura å till brandplats vid fall av rörbrott, och dels att vid stark belastning å vattennätet omhänderha släckningen av risker i åns närhet.

För eldsläckning i hamnen disponerades en flodspruta, vilken emellertid inom ett begränsat område jämväl tjänstgjorde som bogserbåt. På grund av isförhållandena kunde flodsprutan ej användas vintertid och f. ö. sjönk densamma efter en fullträff juldagen 1939.

B. Personalens tjänstgöringsförhållanden.

Yrkesbrandkårens befäl och manskap åtnjöt fr. o. m. luftskyddstillståndets anbefallande den 10 oktober 1939 icke någon ordnad ledighet. Före krigsutbrottet medgavs en tämligen riklig permission, men efter den 30 november och intill medio av februari månad tilldelades brandmanskapet ingen ledighet. Beträktelsesättet för detta var, att brandmännen måste betraktas såsom soldater på hemmafrenten. Efter medio av februari tilldelades de frinatt var 6:e natt. Brandman-

skapet i Helsingfors åtnjöt fritid vart 6:e dygn.

Tjänstgöringsförhållandena med den nyss nämnda fritiden var enligt mitt förmenande icke lycklig. Den fritid frinätterna eller fridagarna erbjöd var för kort o. medgav ej att vederbörande kunde lämna staden, exempelvis för att besöka sina evakuerade anhöriga. Frinätterna och fridagarna stördes f. ö. av ständiga flyglarm. Det hade varit obetingat bättre om manskapet tilldelats exempelvis 4 dygns ledighet pr mån. Under sådana förhållanden hade de kunnat lämna staden och få verklig rekreation, kunnat besöka sina familjer etc. Ett dylikt system bör därför under motsvarande förhållanden i Sverige införas, så snart övergångsperioden — då allas arbetskraft till det yttersta måste utnyttjas — övervunnits.

De frivilliga brandkårernas manskap var icke befriat från mobilisering. De bäst utbildade och lämpliga frivilliga brandmännen voro sålunda efter krigsmaktens mobilisering icke tillgängliga. Vid de frivilliga brandkårerna tjänstgjorde därför huvudsakligast äldre män och unga pojkar. De förstnämnda hade alltid och ungdomarna ofta jämväl borgerliga sysselsättningar utom brandkåren, vilka gävo dem deras bärgning. Vid flyglarm inryckte det frivilliga manskapet till sina stationer, påtogo sin personliga utrustning, och körde därefter ut med resp. fordon till sina larmuppställningsplatser. Då antalet flyglarm vissa dagar steg till 7 och 8, inses det lätt att de frivilliga brandmännens tjänstgöring blev för hård. I den mån den ljusare årstiden kommit och därmed en ännu tätare anfallsfrekvens, hade systemet endast med svårighet gått att upprätthålla. Redan nu visade det sig vid flera, tätt på varandra följande anfall, att förbanden icke uppnådde full numerär. Alla frivilliga brandkå-

rer strävade efter att frivilligt ordna en kasernerad bemanning, S:t Karins och S:t Marie frivilliga brandkårer kunde som regel hålla en beredskap på 15—16 man, eller nära halva styrkan. Åbo frivilliga brandkårs bemanning var mera oregelbunden.

Till de nyss anförda svårigheterna kom att mot slutet av kriget nya inkallelser till militärtjänst ytterligare inskränkte möjligheterna för de frivilliga brandkårerna att upprätthålla numerären.

Brandchefen i Åbo hade redan från början insett detta, varför en särskild personell förstärkning, kallad *Avdelta brandvärnskompaniet* om 100 man, i huvudsak bestående av unga pojkar i 16—19 års åldern organiserats. Manskapet hade dels frivilligt anmält sig, dels beordrats enl. arbetspliktslagen. Detta förband disponerade icke särskild materiel utan utryckte till fots eller med cykel såsom personalförstärkning till stora eldsvådor, avlöste vid eftersläckning, verkstälde bevakning och andra med eldsläckningsbestyren sammanhängande arbeten. Denna personal hade vid krigsutbrottet ej hunnit erhålla mer än ytterst knapphändig utbildning, men vid eldsvådor förvärvade de sig så småningom en ej föraktlig kunskap. Kompaniets manskap erhöll förutom två mål mat om dagen c:a 45 öre pr tjänstgöringstimme (5 mark).

Svårigheterna i systemet hade medfört, att brandchefen börjat vidtaga åtgärder för även de frivilliga brandkårernas kasernering. Med bibehållande av den styrka, som den frivilliga kårens tradition och utbildning innebar, hade man då kommit fram till ungefär samma förhållanden som vad i de större städerna i Sverige förutsatts, nämligen med även hjälpfomatierna kasernerade.

För permanent, kasernerad per-

sonal — vilket till sist blir den enda effektiva lösningen — torde endast i ringa mån äldre, för produktiva arbeten svärersättliga äldre yrkesmän stå till buds. Huvuddelen av hjälprandmännen bör därför allt fortfarande utgöras av ungdomar. Till de äldre, helst chaufförsutbildade äldre männen bör en rimlig månadslön beräknas. För de yngre bör ett annat betraktelsesätt anläggas. Tjänsten bör för dem betraktas såsom en ungdomens värnplikt. I följd härav skall skäligen ekipering — till sin huvuddel i form av övertagande av egna persedlar — tillhandahållas. Vidare skola de tilldelas logi och mat samt en mindre kontant lön, förslagsvis 1—2 kronor pr tjänstgöringsdag.

I samband med brandmanskapets tjänstgöring kan påpekas, att i Göteborg förutsattes att ambulanserna, för att bättre använda yrkesbrandmännen, ej komma att betjäna av brandmän. Samma var förhållandet i Åbo där brandkårens ambulanser helt betjänades av kvinnor, till synes utan några större olägenheter. Det skall dock observeras, att de i regel endast omhänderhade vanliga sjuktransporter och s. k. civila olycksfall. Vid bombskador av större omfattning utbeordrades ambulanser från militär transportavdelning. Dessa, vilkas egentliga uppgift var att transportera sårade soldater från lasarettstågen till sjukhusen, hade till sitt förfogande bussar, vilka kunde medföra 8—10 patienter vardera. Undanförendet av sårade gick därför snabbt, litet "hårdare" manfolk användes och bensin sparas. Systemet torde vara att rekommendera.

C. Brandmanskapets utrustning.

Vid större bombardemang blevo praktiskt taget alla brandmän utkallade till eldsläckning. Avlösning kunde i följd härav understundom

beredas först efter mycket långa arbetsperioder.

Av detta skäl var det av synnerligen stor vikt, att utrustningen fyllde de två villkoren nämligen dels att vara tillräckligt varm i den kraftiga kölden och dels medge att brandmännen höllo sig torra.

Förutom uniform och varma underkläder — som i regel även varje frivillig brandman själv innehade — bestod utrustningen av hjälm, hjälmössa, gasmask, gummistövlar med filtsulor och filtsockor, oljerock och oljebyxor. Gasmask, gummistövlar och oljekläder tillhandahölls av staden även åt de frivilliga brandkårens och avdelta brandvärnskompaniets manskap.

Denna eldsläckningsdräkt innebar vissa olägenheter. I början av en eldsläckning blev man svett och den täta oljedräkten medgav ej att utrustningen senare torkade. Mot slutet av eldsläckningen kom personalen lätt i frysning. Emellertid torde nog dräkten kunna betecknas såsom den lämpligaste, möjlig att till rimligt pris anskaffa. För brandmanskapet i Göteborg bör någon liknande dräkt anskaffas vid luftskyddstillstånd. Anskaffning i fred på grund av den korta lagringstiden för oljekläder torde *icke* böra tillrådas. Gummistövlar torde kunna erhållas från luftskyddschefens, av staten bekostade förråd.

D. Brandmanskapets förplägnad.

Yrkesbrandkåren hade redan under fredstid sådana tjänstgöringsföreskrifter, att det inelliggande manskapet mot en mycket låg ersättning var skyldig intaga sina måltider i brandkårens matinrättning. Från denna kördes maten med bil i värmelådor till vaktstationerna. Vid krigsorganisationen behövde endast brandkårens hushåll något ökas för att kunna bereda all personal inackordering. Både under fredstiden och under

kriget erlade manskapet 10 mark (ca 85 öre) om dagen för två mål mat. Extra förplägnad efter stora eldsvådor — eller under kriget även vid andra tillfällen — bekostades helt av staden.

Åbo frivilliga brandkår, som var inrymd i eget, rymligt brandkårs-hus med stor offentlig restaurang kunde likaledes i denna restaurang ordna utspisning för eget och avdelta brandvärnskompaniets manskap. Restauranten — från vilken en stor del av kårens penningmedel inflöt under fredstid — var under kriget stängd och utnyttjades endast för utspisning av brandkårspersonal m. fl.

De båda andra frivilliga brandkåren ordnade med ett bestämt bidrag pr man själva sin mathållning, i båda fallen i form av kombination med självhushåll i primitiv form och leverans av mat från närbelägna pensionat eller matställen.

Under långa eldsläckningar ordnade brandchefen eller lottornas utspisningsorganisation om extra förplägnad med varm dryck på brandplatsen. Vid brand i industrier kunde på brandchefens begäran ofta deras matinrättningar bereda en välkommen extra förplägnad.

Efter långa släckningar i den starka kölden utdelades genom befällets försorg konjak, socker och varmt vatten vid hemkomsten sedan arbetet med fordonens nyrustning var färdigt, alltså strax innan manskapet kunde gå till vila. Detta var efter erfarenheterna att döma ett mycket gott preventiv mot förkylningssjukdomar. Manskapet återfick snabbt kroppsvärmen och slapp ligga och frysa i sängen, innan sömnen inträdde. Förkylningssjukdomarna voro påfallande fåtliga, allmänt ledo dock alla i Åbo av en lindrig luftförskatarr med hosta — källarhosta kallad — men denna hindrade ej brandmanska-

pets tjänstgöring. Ehuru spritbutikerna i regel voro stängda, erhöll brandchefen utan svårighet den sprittilldelning, som nu omnämnd form av vård om personalen krävde.

E. Brandkårens taktiska uppträdande.

De fyra i Åbo befintliga brandkåren stodo, när flyglarm ej rådde, uppställda på sina fredsstationer. Yrkesbrandkårens personal befann sig på resp. stationer, de frivilliga brandkårens — med undantag av viss förut omnämnd beredskap — och avdelta brandvärnskompaniets manskap i sina hem eller å arbetsplatserna.

Vid signalen flyglarm eller beträffande yrkesbrandkåren vid signalen luftfara (yrkesbrandkåren erhöll alltid denna signal) körde förbanden ut till sina *taktiska uppställningsplatser*. Dessa hade valts i sådana byggnader, att personalen kunde beredas plats i skyddsrum och fordonen helst i underjordiska garage. Tre av yrkesbrandkårens vaktstationer hade sin taktiska uppställningsplats på resp. stationer. Vid varje frivillig brandkår kvarstod en eller två enheter.

Systemet hade både fördelar och nackdelar. Fördelen var för yrkesbrandkåren, att denna å resp. stationer kunde utföra underhållsarbete och vila under vana arbetsförhållanden. Nackdelen var främst den att de tidvis tätt återkommande flyglarmen splittrade dygnet, så att någon tid för arbete och vila aldrig erbjöds. Om möjligt bör brandmanskapet fast förläggas i anslutning till de taktiska uppställningsplatserna, vilket naturligtvis ej förhindrar deras förflyttning för arbetstjänst till fredsstationerna — samtidigt redskaps- och arbetsdepåer — skall kunna ske, när så befinnes lämpligt.

Brandchefen, med nödig ledningspersonal, befann sig alltid un-

der dagen — den mest sannolika anfallstiden — i luftskyddscentralen.

Från brandchefens central beordrades enheterna till de olika brandplatserna så snart från luftskyddschefens byrå meddelats, att fiendemaskinerna ej längre befundo sig över Åbo. Utsändandet skedde enligt den regeln, att vanligen utsändes först en enhet till varje plats, med order att omedelbart rapportera läget. Om det på grund av rapporternas innehåll kunde förmodas att elden erhållit stor omfattning eller härjade i ett särskilt farligt område utsändes tre enheter redan från början. Till viktiga industrier, hamnanläggningar o. s. v. sändes alltid tre enheter. I stort sett överensstämde enheternas taktiska utnyttjande med vad här ansetts riktigt.

Under hela kriget inträffade det endast en gång, att brandplats ej genast kunde erhålla släckningshjälp enär alla förband redan voro engagerade på annat håll. Denna brandplats var emellertid så belägen, att branden visserligen kunde erhålla stor, men ej katastrofal utbredning. Först sedan landsbygdsbrandkärerna anlant kunde hjälp sändas efter c:a en timma, varvid elden hunnit sprida sig till 6 hus från det från början antända.

På brandplats blev oftast brandkårens arbete inriktat på, att dels begränsa elden till de byggnader, som befundo sig i brand och dels slå ned densamma innan mörkret inbröt. Det senare för att eldskenet ej skulle vägleda vid nattanfall. I många fall kunde emellertid elden begränsas till viss del av byggnad, så gott som alltid vinden. Detta lyckades understundom även i träbyggnader utan brandbotten.

När brandkåren ryckte ut råde flyglarmstillstånd, och ofta kunde detta pågå timmar efter utryckningen. Ett anfall kunde ofta följas av ett nytt, ibland utfört av

flygmaskiner, som återvände från någon nordligare belägen ort och som sparat några bomber, ibland av från söder kommande helt nya förband. Under samma flyglarmsperiod kunde brandmanskapet icke få något meddelande om den nya faran. Icke heller observerades de nya maskinerna genom brandröken eller hördes de på grund av motorsprutornas buller. Släckningsarbetet kunde då ha sina risker, och i många fall utsattes brandmanskapet också för ny bombfällning. Eldsläckningsledaren på en viss brandplats sökte om möjligt kompensera denna fara för manskapet genom att:

1. Rekognoscera närbelägna skyddsrum och meddela dessa till manskapet.

2. Utsätta egen observationspost på sådant sätt att rökmolnen skymde hans sikt så litet som möjligt och i "ljudlä" för motorsprutornas surr. Posten utrustades med lämpligt ljudorgan. T. ex. vis-selpipa, brandlur e. dyl. När nya maskiner syntes gav han alarm genom upprepade korta signaler, varvid manskapet fick avbryta släckningen och söka skydd. Ofta nog hunno de därvid endast söka sig in i någon trappa eller dylikt. Dessbättre inträffade inga bombskador å brandmännen, trots att ny bombfällning under släckningen ej tillhörde ovanligheterna. I några fall inträffade det, att i hus träffade, men ej kreverade bomber av hettan bringades till explosion. Detta förekom mycket sällan, men medförde givetvis stor fara och inga åtgärder mot den okända faran kunde vidtagas. Ej heller dylika händelser medförde några skador. Under krigets första tid utsattes brandmanskapet för kulspruteeld från fiendepLANEN, efterhand som luftvärn kunde disponeras bortföll denna risk vid eldsläckning inom staden, däremot förekom den in till

de sista anfallen vid anfall mot oförsvarade småorter.

Om nytt anfall inträffade sedan signalen faran över givits var risken mindre för brandmanskapat, enär man då genom nytt flyglarm erhöill meddelande om den nya faran. Här uppstod nu frågan om manskapet skulle avbryta släckningen eller icke. Larmtillståndet varade ofta en eller flera timmar och att lämna arbetet på lång tid var endast i undantagsfall möjligt. Å andra sidan visade erfarenheten att anfalet nästan alltid följde c:a 10 minuter efter larmsignalen. I regel förfors på så sätt, att så många som möjligt av manskapet fick söka skydd. Endast oundgängligen nödvändiga karlar stannade kvar såsom strålförare vid kritiska punkter, en eller ett par pumpskötare och eldsläckningsledaren. Egen larmpost utsattes. Så snart nya plan siktades eller hördes gavs såsom nyss är sagt alarmsignal med visselpipa eller dyl. och även de sistnämnda sökte skydd. Om anfalet dröjde, fanns giltig anledning misstänka att flyglarmet givits för maskiner, vilkas mål icke var Åbo, varför manskapet helt eller delvis uppkallades till fortsatt arbete. Givetvis var larmpost utsatt så länge larmtillståndet rådde.

Eldsvådor, vilka från början voro av sådan omfattning, att de kunde begränsas inom den antända byggnaden, släcktes på samma sätt som vanliga eldsvådor i fredstid, dock kunde ej alltid fredsmässigt hänsyn till vattenskador iakttagas. Vid eldsvådor, där arbetet gick ut på att hindra antändning av hotade byggnader, var den bästa metoden att skydda hotade byggnader med små slangledningar, och att direkt angripa med få men kraftiga strålar. Det finska — och ur alla synpunkter det svenska systemet med enhets slang överbägsna — systemet med grova 3" slangar såsom transportledningar

och lätta 2" slangar såsom arbets slangar inbjöd till och fulländade denna metod. Det är ur alla synpunkter beklagligt, att i Sverige lagstiftningen till stor del fastläst utvecklingen vid enhets slang. I Åbo hade tidigare svensk 2 1/2" slang i viss utsträckning använts. Under kriget måste nyanskaffning ske från Sverige av slang, som försågs med svenska kopplingar, även dessa de finska underlägsna. Särskilt under vinterförhållanden är den svenska kopplingen odräglig att arbeta med, isärkoppling kunde ofta ske först efter upptining med blåslampa.

Efter eldsvådor körde enheterna upp till sina fredsstationer — depåer — för nyutrustning. Avlösning erhöills om så kunde ske från ej använda förband, eller av manskap från avdelta brandvärns kompaniet. Eftersläckningen inom staden skedde alltid med endast vattenledningstryck. Avlösning måste under kriget ske ytterst systematiskt. Risker för nya anfall medförde, att ett visst antal förband *alltid* måste stå utryckningsberedda. När ibland praktiskt taget alla förband voro insatta i elden, är det uppenbart att säkerhetens krav på brandchefen ställde stora fordringar på systematik och planmässighet i avlösnings- och nyutrustningsförfarandet. Att vissa enheter därvid kunde få vänta mycket länge innan avlösning erhöills var intet att göra åt.

F. Vattenförsörjningen.

Med brandkårens taktiska uppträdande sammanhänger frågan om vattenförsörjningen.

Vattenledningen är brandkårens viktigaste tillgång. Vid flera tillfällen inträffade det i Åbo att tappningen blev våldsam. Till följd härav nedgick trycket, så att släckning utan tryckökning med motorsprutor var otänkbar. Från vattenverket hölls brandchefen un-

derrättad om konsumtionen och meddelades när han icke kunde taga ut mera vatten. Senare utryckande förband fick i sådant läge order om att endast använda öppet vatten för motorsprutornas vattenförsörjning. I de lägen som sålunda uppstod, var läget dessbättre så att Aura å låg brandplatserna nära. Hade sist utryckande förband avsetts för brandplatser långt från naturligt vattentag kunde situationen blivit prekär, och endera förorsakat byggandet av långa tidsödande slangförbindelser — i tider då den största hushållning med slangen måste ske — eller också hade tidsödande omgrupperingar måst ske, vid någon lämpligt belägen brandplats från vattenledningen till naturligt vatten.

Vattenledningarnas fulla kapacitet uttogs sålunda redan vid tillfällena då inga skador förelåg å nätet. Hur mycket allvarligare saken skulle ställt sig vid skadat vattenledningsnät behöver ej särskilt motiveras. Slutsatsen blir för mig fullkomligt tydlig, nämligen:

1. Vattenledningens utnyttjande i krigstid skall i intimt samarbete med vattenledningsverkets sakkunskap ligga i *brandchefens hand*. I följd härav böra hemskydden eller påbyggnader på dessa *icke* utrustas med tung brandsläckningsmateriel. Kan ej hemskyddet fungera utan detta stöd, skall *brandkårens* hjälpenheter ökas.

2. Rekognoscering och anskaffandet av goda reserver vid öppet vatten skall ske med största grundlighet.

3. Motorsprutor böra ingå i alla eller i de flesta enheterna.

I detta sammanhang påpekas att vid vattentillförsel ur vattenledning till motorsprutorna med sugslang, risk för vakuumbildning mellan två tappningsplatser föreligger. I många fall kommer trycket att gå ned så lågt, att sugning blir nödvändig för att få fram de

kapaciteter som erfordras. Vid *vakuumbildning kunna vattenledningsrören sprängas*. Vattenledningarna måste utnyttjas med största varsamhet. All personal skall ha principerna klara, varför en viss specialutbildning av särskild vattenförsörjningspersonal kan bli nödvändig i åtminstone de större samhällena.

G. Brandkårens materialvård.

Kriget ställde stora krav på materialvården. Denna försvårades i hög grad av, vad nyss under taktiskt uppträdande sagts beträffande arbetstidens söndring genom färderna till och från de taktiska uppställningsplatserna.

Den starka kölden medförde mycket stora krav på slangvården. Efter eldsvåda kunde det sålunda inträffa att slangarna ej hunno tömmas innan vatteninnehållet frös till is. Ej heller kunde de böjas, varför de ofta måste transporteras hem å långkällkar i raka längder eller helt enkelt släpas hem. I regel kunde dock huvuddelen av slangen hinna läggas i stora bukter. Att rulla slangen på vanligt sätt medgav vare sig temperaturen eller det vid dylikt arbete relativt ovana hjälpmanskapets förmåga i regel icke. I böjstället uppstod ofta hål, och slangreparationsarbetet blev därför mycket omfattande. Tiden medgav i regel ej stoppning eller det riktiga förfarandet vid vulkanisering — d. v. s. med gummilappen på insidan. Vanligen lagades ett hål med gummivulkanisering på utsidan, ett förfarande, som ehuru icke bra såsom varande snabbare att utföra fick godtagas. Tvättningen av slang blev summarisk.

Yrkesbrandkåren disponerade ett mycket bra slangtorkningstorn, som medgav snabb torkning. Frivilliga brandkåren disponerade också egna torkinrättningar, men utan värme, varför torkningen i dessa

tog orimligt lång tid. Yrkesbrandkåren måste av denna orsak i stor utsträckning omhänderha värden även av de frivilliga brandkårens slang.

Mörkläggningen medförde åtskilliga småkollisioner med brandbilar och ambulanser och deras reparation måste på grund av nyss sagda svårigheter lämnas till enskilda firmor eller göras i mån av tid och arbetskraft.

Lärdomarna från Åbo bli för mitt vidkommande följande:

1. En särskild, delvis av brandkårens egna reparatörer delvis av särskilt anställt manskap, rekryterad arbetsavdelning bör organiseras. Den bör bestå av ett par yrkeskunniga bilmontörer och yrkesarbetare anställda mot full lön, samt ytterligare en del män, utan särskild yrkeskunskap, vilka kunna tvätta, prova, märka och torka slang. Arbetsavdelningen förlägges till huvudbrandstationen — ev. kan fördelning på andra stationer ske.

2. Stoppning och annan lagning av slang sker genom att torkad slang forslas ut till de olika enheterna, som då erhåller sysselsättning under fritid. I samband därmed bör praktiskt taget hela personalen erhålla undervisning i slanglagning.

3. Torkningen måste fördelas på liknande sätt på de olika stationernas slangtorkningstorn. Ytterligare ett eller två slangtorkningstorn bör ordnas, vilket kan ske genom rekvisition av lämpligt hisschakt i någon byggnad i närheten av lämplig brandstation.

4. Vid större materialskador måste samarbete med enskilda företagare sökas.

5. Arbetstiden för personal i alla grader skall uttagas i den omfattningen tjänsten kräver.

6. Svåranskaffade reservdelar bör genast vid luftskyddsstillstånd rekvireras, där de stå att erhållas.

Till vad nyss sagts må framhållas några siffror. Den samlade brandstyrkan i Åbo disponerade ungefär 27,000 meter slang, varav c:a 15,000 meter åtgingo till fordonens utrustning. Reservten medgav sålunda ej full utrustning en andra gång till alla fordon. Brandchefen hade, på grund av slangförrådets något för ringa storlek och det våldsamma slitaget, från Sverige rekvirerat ytterligare 5,000 meter slang, varav 3,000 meter anlände just efter fredsslutet.

H. Brandkårens förbindelsetjänst.

Allmänhetens förbindelser med brandkåren voro brandtelegraf och telefon. Såsom förut sagts kopplades automatiskt brandkårens telefon till brandchefens ledningscentral vid alarmtillfällen. Telefonledningarna, som huvudsakligast voro förlagda i kablar, undgingo allvarligare skador, och ej heller skadades telefoncentralen. Brandtelegrafen hölls öppen för allmänheten och larm å denna mottogs som vanligt i telegrafrummet och meddelades därifrån telefonledes brandchefen. Emellertid skadades brandkårens luftledningar i stor utsträckning nästan vid varje bombardemang, varför driften var osäker.

I betraktande av att brandskäpsignal ej meddelar karaktären av den eldsvåda, som föranleder alarmeringen, och att någon kontroll på att signalen går fram ej erhålles av den alarmerande, bör *brandtelegrafen vid krigstid hållas stängd. Där emot må givetvis den i brandskåpet inbyggda telefonen utnyttjas. Brandskåpstelefonerna böra då inlöpa direkt till luftskyddschefens central.*

Förbindelserna inom brandkåren var baserad på telefon och ordonanser. Vid behov från uttryckt förband att komma i förbindelse med brandchefen för rapportering, anhållan om förstärkning eller an-

nat meddelande användes telefon eller ordonnans.

Erfarenheterna från Åbo bestyrka:

1. att brandskåpens telefonmöjlighet bör kunna utnyttjas för nu omnämnda meddelanden till brandchefen, som i sin ledningscentral bör ha anslutning till brandskåps-telefon.

2. att ordonnanscykel skall medföras av alla enheter.

3. att frågan om de viktigaste enheternas utrustning med radio bör upptagas till prövning.

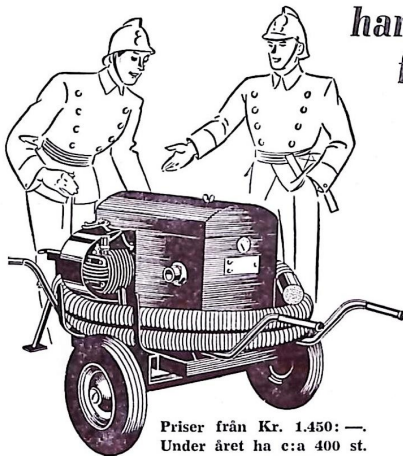
I. Allmänna synpunkter på brandtjänsten.

De finska brandmännen utförde ett storartat och många gånger

riskfullt och självupoffrande arbete. Förbanden sammanhölls av en även i de yttre formerna sträng disciplin. Dessa yttre former av disciplin voro givetvis ett utslag av finskt kynne, viktigare var att den inre disciplinen var utan vank och lyte. Under krigstid är brandmannen en soldat på hemmafrenten, med soldatens skyldighet att utan tanke på egen bekvämlighet och utan krav på säkerhet till liv och lem till det yttersta göra sin skyldighet. Denna synpunkt är avgörande och måste förstås av varje brandman. Det är min övertygelse att även den svenske brandmannen om han kommer i samma läge förstår detta och handlar därefter.

N. Grönvall.

BERGS MOTORSPRUTA — Motor-Trygg har brandmännens förtroende!

Priser från Kr. 1.450:—.
Under året ha c:a 400 st.
motorsprutor försålt.

är lika driftsäker och effektiv
såväl i högsta värme som i svåraste kyla.

har oförändrad effekt oavsett
körningstiden.

har provats med slanglängder
upp till 500 m.

tål praktiskt taget vilka påfrestningar
det vara må.

är av helt svenskt fabrikat.

A/B

Siva

LINDEBERG

Tel. Namnanro "Siva"

En ovanlig form av studiekurs.

I samband med Göteborgs och Bohus läns brandkårsförbunds årsmöte hade en i sina former något ovanlig studiekurs anordnats.

Utgångspunkterna för densamma uppläggning voro två. Den första var, att just nu med en intensiv nyanskaffning av sprutor och brandmaterial det mer än någonsin var nödvändigt att ägna stor omsorg åt den dyrbara redskapens skötsel, vård och taktiska utnyttjande. Den andra synpunkten var, att det praktiskt inlärdade bättre stannar kvar i minnet än teoretiskt inhämtade kunskaper. Därtill kom, att många personer icke besitta den förkunskap, som erfordras för att fullt kunna utnyttja även den bästa föreläsning.

Kursen lades därför upp efter uteslutande praktiska linjer. I allt deltog 71 personer i kursen. Deltagarna uppdelades på 6 olika arbetsgrupper och enligt ett särskilt cirkulationsschema skulle alla grupperna passera nedanstående undervisningsgrenar:

a) Motorsprutans drift vid eldsvåda med felsökningar. För denna undervisningsgren hade anskaffats flertalet inom länet i bruk varande spruttyper. De uppställdes vid hamnen och varje man fick å egen spruta grundligt genomgå driften och skötseln vid brandplats. Eleven skulle uppsöka och avhjälpa olika driftsfel, som arrangerades av ledaren.

b) Motorsprutans permanenta vård. Praktiskt demonstrerades och utfördes oljebyten, sköljning,

packningsvård, skötsel vid köldperioder o. s. v.

c) Pumpkännedom. Genom tillmötesgående från A.-B. Pumpindustri i Göteborg och Larssons mekanisk verkstad i Kristinehamn hade pumpar och tillbehör ställts till förfogande och under ingenjör Uno Arilds sakkunniga ledning isärmonterades dessa av deltagarna. Varje dels funktion genomgicks och förklarades.

d) Motorsprutans taktiska användning, innebärande transport, exercis med sugslangar, seriekörning, anslutning till brandpost etc.

e) *Slangmontering*. Samtliga deltagare fingo montera på kopplingar, linda strålrör, erhöilo recept på slangkitt o. s. v.

f) *Slangvård* omfattande lagning efter olika metoder, slangtvätt, torkning och uppläggning på rullar.

För varje ämnesgrupp disponerades två timmar.

Den tredje kursdagen innefattade förutom ett studiebesök hos A.-B. Pumpindustri, där motorsprutans tillblivelse följdes från gjuteriet till montagehallen och slutproven vid provbrunnen, en i demonstrationsform hållen lektion i utbildning av ersättningsbrandmän. Härvid tjänstgjorde hjälpbbrandmän som övningstrupp.

Dagspressen visade mycket stort intresse för kursen och efter intervjuuttalande från deltagare var belåtenheten allmän. Senare har därjämte flera kursdeltagare direkt till länsförbundet uttryckt sin tillfredsställelse.

Svenska Brandkårens Riksförbunds årsmöte, som skulle hållits i mitten av juni månad, uppskjutes tills vidare. Troligen kommer ett med Svenska Brandskyddsföreningen gemensamt årsmöte att anordnas i Stockholm under senare hälften av augusti månad.

Skogsbrandtorn och förråd av materiel för skogseldsläckning.

Statliga anslag.

Kungl. Maj:t har hos riksdagen begärt dels ett reservationsanslag av 150,000 kr. såsom bidrag till uppförandet av brandtorn m. m., dels ett reservationsanslag av 150,000 kr. till särskilda åtgärder för främjandet av skogsbrandskyddet.

Såsom motiv till äskandet har jordbruksministern anfört följande:

„De gällande bestämmelserna till skydd mot skogseld samt den med stöd av dessa bestämmelser uppbyggda organisationen torde under normala förhållanden vara tillfyllest för sitt ändamål. Såsom av den förebrogta utredningen framgår synes emellertid nu förefinnas ett behov av vissa kompletteringar av organisationen. Enligt gällande bestämmelser ankommer det närmast på brandroten att anordna erforderligt skogsbrandskydd. Det åvilar länsstyrelserna att övervaka att så sker. Emellertid torde svårigheter föreligga för länsstyrelserna, vilka icke för närvarande ha till sitt förfogande sakkunnig hjälp på detta område, att på ett fullt effektivt sätt fullgöra denna skyldighet. Det synes mig därför lämpligt att i anslutning till de gjorda framställningarna länsstyrelserna lämnas möjlighet att förordna sakkunniga personer att såsom länsbrandchefer biträda vid fullgörandet av länsstyrelsernas skyldigheter i avseende å skogsbrandskyddet. Härtill kunna säkerligen utan stora kostnader anlitas hos skogsvårdsstyrelserna, domänstyrelsen eller privata företag anställda lämpliga skogsmän. Inom län med betydande skogar torde

behov understundom förekomma att mer än en sakkunnig person förordnas för ifrågavarande ändamål. Hinder bör därför icke föreligga att till sådan länsstyrelse knytes även en eller flera biträdande länsbrandchefer. Lämpligt kan vara att dessa biträda vid övervakningen av brandskyddet inom olika delar eller distrikt inom länet. Det torde såsom nyss antytts i första hand ankomma på dessa länsbrandchefer att genom inspektioner hos brandrotarna tillse att skogsbrandskyddet är ordnat på ett tillfredsställande sätt och att genom framställande av förslag och erinringar till länsstyrelsen eller vederbörande brandrote söka vinna rättelse där brister eller felaktigheter föreligga. Ifrågavarande befattningshavare torde därjämte böra biträda länsstyrelsen och brandrotarna vid planläggningen av skogsbrandskyddet. Härvid torde ifrågakomma upprättande av sådana skogseldsläckningskartor, som omnämnas i Gävleborgs läns skogsbrandskyddskommittés betänkande. Även torde böra beaktas nödvändigheten av att fordon och drivmedel finnas tillgängliga för transporter av släckningsmanskap. Länsbrandcheferna böra jämväl taga initiativ till kurser och övningar med skogsbrandbefälet inom länen. Vid större skogseldar torde det vara lämpligt att befälet över släckningsarbetet utövas av dem. Instruktioner för länsbrandcheferna böra utfärdas av länsstyrelserna. Om sakkunnig personal sålunda ställes till länsstyrelsernas förfogande, torde en effektiv organisation av skogsbrandskyddet kunna

genomföras med stöd av nu gällande bestämmelser. Ett anställande hos länsstyrelserna av nu omnämnda sakkunniga biträden torde icke såsom brandskyddskommittén i Gävleborgs län synes ha förutsatt behöva föranleda ändring i skogsbrandlagen. Kostnaderna för befattningshavarna torde böra gäldas av statsmedel. Till denna fråga återkommer jag i det följande.

Det av skogsbrandskyddskommittén i Gävleborgs län framförda förslaget att sänka åldersgränsen för skyldighet att deltaga i släckning av skogsbrand från 18 till 15 år synes beaktansvärt, men då i lagen om förfoganderätt för luftskyddets behov finnes föreskrivet att man under 18 år icke må tvångsvis uttagas för luftskyddets behov synes skäl knappast föreligga att endast i fråga om skogsbrandskyddet företaga sänkning av åldersgränsen. Det torde kunna förväntas, att i den mån ungdom under 18 år skulle vara behövlig såsom biträde vid släckning av skogseld densamma frivilligt kommer att ställa sig till förfogande. Det synes lämpligt att brandfogdarna uppgöra förteckningar över personer som kunna användas för släckning av skogseld under tider, då inkallelser till krigstjänst av de värnpliktiga ägt rum. Efter frivilligt åtagande torde därvid kunna medtagas även ungdom under 18 år. Någon skärpning av bestämmelserna om brandrotes skyldighet att vidmakthålla tillfredsställande skogsbrandväsende, såsom skogsbrandskyddskommittén föreslagit, torde icke vara behövlig. Med nu gällande bestämmelser ankommer det på länsstyrelsen att övervaka att beredskapen är tillfredsställande. Vid krig eller krigsfara är uppenbart att kravet på beredskapen bör ställas högre. Det ankommer alltså på länsstyrelsen att tillse att denna större beredskap är för handen. Kommittén har vidare föreslagit att be-

stämmelser om befogenhet för länsstyrelsen att påbjuda vissa huggnings- och röjningsarbeten skulle införas i skogsbrandlagen. Icke heller i detta avseende torde någon ändring av lagen vara behövlig, då länsstyrelsen enligt bestämmelserna i 4 § lagen om förfoganderätt för luftskyddets behov äger den befogenhet, som ifrågasatts böra tilläggas styrelserna. Någon ändring i skogsbrandlagen torde knappast vara påkallad för att möjliggöra för brandrote att anställa mer än en vice brandfogde. Lagens stadgande, att för varje brandrote skall finnas en brandfogde och en vice brandfogde, torde nämligen icke såsom brandskyddskommittén synes ha förutsatt utgöra något direkt hinder för att vid behov flera vice brandfogdar utses.

En fråga som särskilt påkallar uppmärksamhet i nu ifrågavarande sammanhang är anordnandet av brandtorn eller tillfälliga utsiktspunkter för skogsbrandbevakningen. För närvarande sker byggnaderna av tornen på frivillighetens väg genom bidrag från försäkringsbolag och domänstyrelsen. Ett uppbyggande av det planlagda antalet torn skulle taga en tid av 5 eller 6 år. För att få planen genomförd i snabbare takt torde det vara nödvändigt att statsmedel ställas till förfogande för ändamålet. Lämpligast synes vara att ett belopp ställes till Kungl. Maj:ts förfogande för att disponeras såsom bidrag till uppförande av brandtorn eller, där så icke kan ske, anordnandet av utsiktspunkter. Under beaktande av de särskilda förhållandena i varje fall torde Kungl. Maj:t få bestämma bidragets storlek. Tornen torde efter färdigställandet böra bemannas och underhållas genom skogsvårdsstyrelsernas försorg. Utsiktspunkterna torde däremot böra bemannas av vederbörande brandrote.

Upplägandet av förråd av brandsläckningsmateriel ankommer för närvarande på varje brandrote. Länsstyrelsen bör tillse, att detta sker i behörlig utsträckning. Skulle kostnaderna härför bli alltför betungande för brandrotarna, kunna bidrag härför erhållas från anslaget för Skogsvård m. m.: Släckning av skogseld enligt de i kungörelsen den 2 december 1938 (nr 745) upptagna bestämmelserna. I anslutning till vad luftskyddsinspektionen anført torde vara lämpligt att medel även ställas till förfogande för uppläggande å lämpliga platser av vissa större statliga förråd av materiel för släckning av skogseld såsom spadar, yxor och hackor. Det torde böra ankomma på länsstyrelserna att handha upplägandet av dessa förråd.

För täckande av de kostnader, som föranledas av de framlagda förslagen, torde böra under nionde huvudtiteln å tilläggsstat II för

budgetåret 1939/40 uppföras två reservationsanslag, benämnda det ena Bidrag till uppförande av brandtorn m. m. och det andra Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet. Från det förra anslaget böra bestridas kostnaderna för uppförandet av brandtorn och anordnandet av utsiktspunkter, från det senare anslaget torde efter framställning från länsstyrelserna medel få anvisas för avlöande av länsbrandcheferna samt till ersättning till dessas resekostnader ävensom till gäldande av kostnaderna för förutberörda kurser och övningar med skogsbrandbefälet samt för upplägandet av de statliga förråden av eldsläckningsmateriel. Att närmare angiva huru stort medelsbehovet för nu ifrågasvarande ändamål kan bli är uppenbarligen förenat med stora svårigheter. Jag förordar, att vartdera anslaget upptages till 150,000 kronor."

Brandmästare

Energisk och initiativkraftig person, ej gärna över 35 år, med ungefär 10-årig yrkesvana kan erhålla en nyinrättad plats som brandmästare vid vårt brandväsen. Den sökande skall ha de bästa kvalifikationer för att leda, utbilda och öva en elitbrandkår samt att övervaka skötseln av vår eldsläckningsutrustning i Fagerstaverken och i Fagersta samhälle. Ansökan med uppgift om civilstånd, löneanspråk, värnpliktsförhållanden, referenser m. m. sändes till Fagersta Bruks A.-B., Sekreteriatet, Fagersta.

RIKSFÖRBUNDET.

Centralstyrelsen för Svenska Brandkärernas Riksförbund

har den 10 sistlidne april hållit sammanträde varvid bland annat beslöts:

- att Centralstyrelsens Verkställande utskott skulle hava regelbundna sammanträden första månaden i varje kvartal,
- att Brandkärstidskrift även skulle behandla frågor rörande skogsbrandväsendet,
- att en utredning skulle verkställas om en framtida omorganisation av sekretariatet emedan det framhölls att sekretarens arbete nu vuxit till en sådan omfattning, att det torde bli nödvändigt att uppdelas detsamma på tvenne personer,
- att godkänna ett förslag till skrivelse till Konungen angående inrättande av en brandmannaskola. (Skrivelsen finnes återgiven på annan plats i tidskriften.)

— — —
Riksförbundet har av sin fond placerat kr. 10,000: — i Försvarslånet.

Grunder vid utdelning av Riksförbundets studie- stipendier för år 1940.

Stipendierna avse att bereda personal vid landets till Riksförbundet anslutna brandkårer eller brandkårsförbund möjligheter till utbildning genom studier, som höja den personliga yrkesdugligheten och därmed bli till gagn för brandkärerna eller äro av betydelse för Riksförbundets allmänna verksamhet.

Studierna böra fullgöras vid in- eller utländsk brandkår eller institution, där goda lärdomar för avsett ändamål kunna inhämtas, vid utbildningsskolor eller specialkurser för brandväsendet, vid utländska brandtekniska anstalter e. dyl.

Stipendierna utdelas av Riksförbundets Verkställande Utskott enligt följande grunder:

Stipendieutdelningen kungöres i Brandkärstidskrift minst en månad före ansökningstidens utgång med angivande av stipendiernas ändamål och den tid, inom vilken ansökningarna skola vara inkomna till V. U. Sökande äro skyldiga att uppgiva ändamål, tid och plats för avsedda studier, att bifoga meritförteckning jämte tillstyrkande utlåtande från veder-

börande brandchef, brandstyrelse eller styrelse för brandkårsförening eller brandkårsförbund och att inom två månader efter studiernas fullgörande ingiva studieberättelse till V. U.

Stipendierna kunna utdelas till brandmän, brandunderbefäl och brandbefäl vid brandkårer, anslutna till Riksförbundet, ävensom till brandkonsulenter.

V. U. bestämmer stipendiernas antal och storlek, varvid hänsyn tages till den nytta avsedda studier kunna anses hava för brandväsendet samt till storleken av det till utdelning anslagna beloppet. Om möjligt bör beloppet för varje stipendium bestämmas så, att det täcker de skäliga kostnaderna för resp. studier.

Meddelande om de beslutade stipendierna sker dels i Brandkärstidskrift, dels genom skrivelser till dem, som utsetts till stipendiater. Beviljat stipendium utbetalas till stipendiaten, när han till V. U. anmält, att han är färdig anträda sin studieresa, och erinras i samband därmed om hans skyldighet att företaga studieresan enligt uppgiven plan samt att inom två månader efter dess avslutning insända studieberättelse till Verkställande Utskottet. Till de sökande, som icke kunnat tilldelas stipendier, återvändes ansökningshandlingarna jämte meddelande att ansökan icke kunnat bifallas.

Kungörelse om Riksförbundets studiestipendier 1940.

Svenska Brandkärernas Riksförbund utdelar för år 1940 studiestipendier till ett sammanlagt belopp av kr. 1,800:—.

Stipendierna få sökas av brandmän, brandunderbefäl och brandbefäl vid brandkårer anslutna till Riksförbundet samt brandkonsulenter.

Stipendierna äro avsedda dels till studier i och för höjande av den personliga yrkesskickligheten, dels till studier av sådana förhållanden inom brandväsendet, som kunna bliva till gagn för Riksförbundets verksamhet.

Studierna böra fullgöras vid in- eller utländsk brandkår eller institution där goda lärdomar för avsett ändamål kunna inhämtas, vid utbildningsskolor eller specialkurser för brandväsendet, vid utländska brandtekniska anstalter e. dyl. Stipendierna skola sökas hos Svenska Brandkärernas Riksförbunds Verkställande Utskott, Styrningsgatan 1, Stockholm, senast den 5 augusti 1940.

Stipendiat skall i ansökan uppgiva födelseår, nuvarande anställning, vad de avsedda studierna skola omfatta, plats och tid för deras bedrivande samt beräknade kostnader. Till ansökan skall bifogas meritförteckning ävensom tillstyrkande utlåtande från vederbörande brandchef, brandstyrelse eller styrelse för brandkårsförening eller brandkårsförbund.

Senast två månader efter studiernas avslutande skall studieberättelse ingivas till Verkställande Utskottet.

Statlig utbildning av brandkårspersonal.

Framställning till Kungl. Maj:t.

Undertecknade organisationer hava avlåtit följande skrivelse till Kungl. Maj:t.

Undertecknade organisationer få härmed i underdånighet framhålla nödvändigheten av att statlig utbildning anordnas för brandkårspersonal. Såsom motiv härför må framhållas följande.

Ur såväl nationalekonomisk som social synpunkt är det nödvändigt att skydda större samhällen

samt för folkförsörjning och för svar erforderliga etablissemang från att förstöras eller allvarligt skadas genom eld. Genom den allt starkare koncentrationen särskilt inom de större städernas bostadsbebyggelse samt inom industri och handel m. m. hava anhopats högst betydande värden, varigenom förstöring av endast ett fåtal större etablissemang kan medföra ur nationalekonomisk synpunkt allvarliga förluster och vara till stort men för folkförsörjningen.

Dyrköpt erfarenhet har under de senaste månaderna visat, att en makt med stark luftflotta under krig söker bringa sin motståndare till underkastelse genom att med hjälp av brand- och minbomber förstöra hela samhällen genom anfall från luften. Kriget i Finland och Polen ha även visat, att det kräves ytterst kraftigt brandförsvar för att kunna begränsa verkningarna av det stora antalet eldsvådor, som på några minuter kan åstadkommas genom från luften fällda brandbomber. Dessa ha på senaste tiden gjorts allt kraftigare, varigenom mycket svårsläckta eldsvådor uppstått snart sagt efter varje luftanfall. Det må blott erinras om att under kriget i Finland luftanfall utfördes mot ända upp till 58 samhällen samma dag samt att därvid ofta uppstodo 20 å 30 eldsvådor *samtidigt* efter flyganfall. Stora delar av en del finska städer med huvudsakligen trähusbebyggelse brändes på detta sätt ned. Den polska huvudstaden med omkring 1,200,000 invånare utsattes för mycket kraftiga anfall från luften och från tungt artilleri, varigenom 20 å 30 % av staden nedbrändes, sedan huvudvattenledningen bragts ur funktion. Brandskadorna blevo så omfattande, trots att staden huvudsakligen bestod av stenhus. I alla kulturstater

torde nu allmänt anses, att brandskyddet är en av de viktigaste delarna av det civila luftskyddet, vilket medfört, att såväl brandväsendet som det förebyggande brandskyddet tillmätas allt större och större betydelse.

Erfarenheten har från såväl freds- som krigstid visat, att utbildning av brandkårspersonalen måste vara grundlig samt att denna personal måste bibringas ingående tekniska kunskaper för att kunna väl fylla sin uppgift. Brandmaterielen blir av allt mer fulländad och invecklad teknisk konstruktion. Befäl och underbefäl vid de kommunala brandkårerna måste äga god kännedom om bl. a. hydrodynamik, mekanik och elektricitet för att rätt kunna sköta sina viktiga befattningar. Genom den allt större användningen av eldfarliga oljor och kemiska eldsläckningsmedel måste brandkårspersonalen även äga goda kemiska kunskaper. Slutligen förutsätta de nya byggnads- och brandstadgorna, att brandbefälet avger yttranden i byggnadstekniska och stadsplane-tekniska frågor, varigenom brandbefälets utbildning och omdöme får stor betydelse för resp. samhällens ändamålsenliga bebyggelse. Det må även framhållas, hur det civila luftskyddet ställer allt starkare krav på brandbefälets utbildning, i det bl. a. invecklade tekniska problem för befolkningens och luftskyddspersonalens alarmering måste lösas.

Som ovan framhållits, kräva de allt större fordringarna på brandbefälet en ingående teknisk utbildning både på det teoretiska och praktiska området. Men ej nog härmed. Brandmästare, förmän och brandmän få allt viktigare uppgifter att fylla, och fordringarna även på deras utbildning bliva därför allt större. Härvid bör särskilt erinras om, att brandmästare och brandförmän samt i vissa fall

även brandmän måste ges självständiga uppgifter, vilket även skärper kravet på deras utbildning.

Trots det ansvarsfulla värv, som eldsläckningsyrkets män bestrida, ha i brandstadgan ej upptagits några kompetensfordringar för innehav av befattning inom brandväsendet utöver den allmänna bestämmelsen i brandstadgans 7 §, att länsstyrelsen skall pröva den tillsattes kompetens. Någon statlig eller kommunal brandteknisk yrkesskola, finnes ej i Sverige i motsats mot vad som är fallet inom ett flertal andra länder, och den enda auktoritativa utbildning, som hittills förekommit, har bedrivits vid de av Svenska Brandskyddsföreningen anordnade brandbefälskurserna samt vid de av Stockholms och Göteborgs brandkårer för egen personal anordnade brandförmanskurserna.

Enär brandteknisk utbildning förutom brandbefäl fordrar ett relativt stort antal specialutbildade teknici såsom lärare, är det knappast möjligt att ordna den teoretiska utbildningen av brandbefäl och brandunderbefäl kommunalt, utan erfordras härför centrala utbildningskurser i stad med teknisk högskola.

Av Svenska Kommunalarbetareförbundet gjordes 1937 en framställning till Svenska Brandskyddsföreningen om åtgärder för bättre utbildning av brandkårspersonalen. Redan tidigare hade liknande framställningar gjorts från branchefer i landet såväl med avseende på brandbefälsutbildningen som med avseende på utbildningen av brandmästare och brandmän. I samband härmed har också yrkats på statlig auktorisering av all utbildning inom brandväsendet ungefär på samma sätt som ordnats för både den statliga och den kommunala polispersonalen genom inrättandet av statens polis-skola.

På Svenska Brandskyddsföreningens årsmöte 1937 beslöts att i enlighet med Svenska Kommunalarbetareförbundets nyssnämnda framställning verkställa en allsidig utredning och till Kungl. Maj:t göra en underdånig framställning om ordnande av en eller flera av staten understödda brandtekniska yrkesskolor för utbildning av brandbefäl, brandmästare och brandförmän. Utredningen anförtroddes åt en kommitté, som utsågs av Svenska Brandskyddsföreningen, Svenska Brandkårerens Riksförbund och Svenska Kommunalarbetareförbundet, vilken kommitté den 14 mars 1938 avgav bifogade enhälliga betänkande.

Såsom framgår av betänkandet föreslår kommittén

1. att vid en av staten bekostad och i statens regi driven brandskola anordnas kurser för utbildning av brandbefäl, brandmästare och brandförmän, samt

2. att sådana bestämmelser intagas i brandstadgan eller de kommunala brandordningarna, att utbildning vid brandskolan skall vara obligatorisk för att vinna heltidsanställning såsom brandbefäl, brandmästare eller brandförman vid yrkesbrandkår.

Ehuru brandskolan i första hand är avsedd att meddela utbildning åt heltidsanställd brandkårspersonal, är den även avsedd att meddela utbildning för brandmän, som vid borgarbrandkårer, frivilliga brandkårer eller industribrandkårer vilja ägna sig åt brandtjänsten vid sidan av sitt borgerliga förvärvsarbete. En grundprincip för utbildningsförslaget är att möjlighet lämnas öppen för lägre befattningshavare vid brandväsendet att förskaffa sig kvalifikationer till högre befattningar inom yrket.

Från flera håll har framhållits önskvärdheten av att skolan förläggas till eget etablissement med

lärosalar och bostäder samt att skolan erhåller egen brandstation med modern brandmateriel ävensom eget provningsfält, såsom fallet är bl. a. i Tyskland. Av statsfinansiella skäl hava dock undertecknade organisationer ej nu velat framlägga ett dylikt relativt dyrbart förslag för utbildningens anordnande. Vi få emellertid framhålla, att erfarenheterna från brandskyddet inom nu krigförande länder visa, att de kommittéerades förslag till utbildning kan behöva något ändras, varför slutgiltigt förslag bör utarbetas av skolans styrelse i samråd med brandkårsorganisationerna.

Med anledning av vad ovan framhållits få undertecknade organisationer i underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för anordnandet av

statlig brandskola i huvudsaklig överensstämmelse med de kommittéerades förslag ävensom i samband därmed fastställa kompetensfordringar för den heltidsanställda brandpersonalen i olika befälsställningar.

Stockholm den 30 april 1940.

Underdånigst

Svenska Brandskyddsföreningen

Sven Lübeck.

/ R. Götherström.

Svenska Brandkärernas Riksförbund

Bo Hammar skiöld.

/ Erik Gillner.

Svenska Kommunalarbetareförbundet

Petrus Söderberg.

Litteraturförteckning.

	Kr.		Kr.
<i>Stadgar för Svenska Brandkärernas Riksförbund</i>	0: 10	N:r 4 Eldsvådorsförebyggande, Handledning för brandcheferna i våra mindre samhällen	0: 50
<i>Normalstadgar för Brandkårsförbund</i>	0: 10	N:r 7 Brandstationer	0: 50
<i>Normalstadgar för frivilliga brandkärer</i>	0: 10	N:r 8 Fabriks- och Bruksbrandkärers organisation och utbildning ..	0: 50
<i>Anvisningar</i> angående uniformering	0: 10	N:r 9 Instruktion för motorsprutskötare	0: 75
<i>Medaljreglemente för Svenska Brandkärernas Riksförbund</i>	0: 10	N:r 10 Synpunkter vid inköp av sprutor samt om leveransprov av sprutor	0: 50
<i>Riksförbundets broschyrer:</i>		N:r 11 Handledning angående brand- och explosionsfarliga kemikalier, gaser m. m. samt deras behandling vid eldsvådor	0: 75
N:r 1 Slangar	0: 50	Släckningsförfarandet vid skogseld	1: —
N:r 2 Grunder och principer för brandväsendets ordnande i våra samhällen och på landsbygden	0: 50		
N:r 3 Allmänna grunder och förfaringssätt vid eldsläckning	1: —		

BRANDKLIPPAREN

Lätt och lättpumpad handspruta för mekaniskt skum.

Omställs på ett ögonblick till vatten.

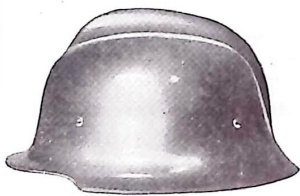
Passar för de flesta eldsvådetillbud.

Godkänd av Svenska Brandtarifföreningen och Statens Provningsanstalt för bostäder, fabriker och övriga lokaler, där högsänd elektrisk ström ej finnes (således ej i elektriska kraft- och transformatorstationer).

A.-B. BRANDKLIPPAREN

Birger Jarlsg. 16 - STOCKHOLM - Tel. 23 41 70

Brissmans lättmetallshjälm, en succes inom hjälm tillverkningen.

I Norge föras våra tillverkningar av:
A/S A. L. Sunde, Torvgatan 11, Oslo, och
K. N. Schlösser Möller, Trondheim.

I Finland av:
Finska Sisu A.-B.,
Centralgatan 4, Helsingfors.

Över 1,500 hjälmar sålda sedan 1 april 1938.

Egen tillverkning. Ingligen skyddad. Godkänd av Riksförbundets Arbetskommission.

Köp ej några hjälmar utan att först se på våra hjälmar, de sändas kostnadsfritt till påseende.

All övrig brandmaterial av bästa kvalitet till lägsta priser.

Brissmans Brandredskap

Inneh.: Brandmästare F. Brissman
HALMSTAD - Tel. 33 33

RÖK- och GASSKYDDSMATERIEL

GASMASKER

KOLOXIDMASKER

RÖKSKYDDSMASKER

SYRGASAPPARATER

SKYDDSKLÄDER

KOLOXIDINDIKATORER m. m.

BIRGER CARLSON & Co. A-B

STOCKHOLM * TEL. 23 26 55 (VÄXEL)

Utställning och försäljning: MALMSKILLNADSG. 29 * Kontor: MALMSKILLNADSG. 33

